

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№3

2026
MART

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O'RNI	24
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O'ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL	30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELITIRIB CHIQARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA'SIRI	37
Toxtabayev Oybek Odilovich	
QISHLOQ XO'JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV	42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI	48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna	
QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	54
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI	61
Yangiboyev F.B.	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODEL I	68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o'g'li	
RUX VA QO'RG'OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI.....	74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o'g'li	
UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
O'ZBEKISTONDA BOG'DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEKANIZMI.....	85
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEKANIZMLARI.....	90
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li	
O'ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI	96
Musaeva Aynura Abayxolievna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT.....	104
Normurodov Khusan Eshmakhmatovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI BAHOLASH YO'LLARI	108
Begamov S.X.	
DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI	112
Normatova Gulmira Xayrullaevna	

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI.....	118
Ergashov Jamshid Ashurovich	
MEHNAT XARAJATLARI HISOB: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDA AHAMIYATI.....	126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI	131
Qurbonov Abror Abdullayevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILY MEXANIZMLARI	136
Djamalov G'ofir Oribjanovich	
OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI	144
Dilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev	
DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI	153
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI	164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH	168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR	173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich	
KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Mardanova Ra'no	
STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT	186
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH	192
Aytmuratov Qutlimurat Jalgasovich	
ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS	196
Kholov Sherali Akhrorboyevich	
MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	200
Matkarimov Mansur	
XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	206
Farxodova Shohnova Umidbek qizi	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI	213
Ibroximov Iloxomjon Shavkatjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	219
Tillayeva Barno Ramiziddinova	
NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI	224
Xolmirmayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....	230
<i>Амантурова Дилбара Кыдыкбековна</i>	
РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....	237
<i>Асрарова М.У.</i>	
О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	242
<i>Ирмухамедова Муслима Дилшодовна</i>	
UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEXANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH	247
<i>Karimov Inomjon Ortikbaevich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI	254
<i>Kamoliddinov Ilhomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich</i>	
TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	259
<i>Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li</i>	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQARISH SALOHİYATINING ROLI	264
<i>Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH	270
<i>Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....	275
<i>Бахтиёров Худайберган Хамдам угли</i>	
DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....	282
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi</i>	
YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....	290
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ	298
<i>Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли</i>	
YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI	305
<i>Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich</i>	
AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI	311
<i>Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi</i>	
EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH	318
<i>N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev</i>	
QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI	324
<i>Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'yumurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li</i>	

RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG'OR XALQARO TAJRIBA	332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ	345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов	
О'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SUG'URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI	350
G'ozdiyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLİYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	366
Samatov G'affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o'g'li, Absattarov Isomiddin Xotam o'g'li	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH OMILLARI BO'YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI	381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR	386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA'MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI	391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI	396
Husan Arziqulov Normurod o'g'li	
ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE	401
Zarikeev Rasul Polatovich	
EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN	406
Isakov Janabay Yakipbaevich	
BANKS' BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY	412
Isakov Isobek Janabay uli	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ	416
Ибрагимов Мансур Ахметович	
ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК	421
Маннапова Феруза Фахриддин кизи	
О'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLİYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	428
Isroilov Obid Olimjonovich	
OZIQ-OVQAT BOZORI KON'YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO'P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI	433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI.....	438
Djuraeva Didora Sobirjonovna	
ZAMONAVIY MOLIVAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO'LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	449
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN	454
Ablaeva Valentina	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT	460
Dilafuz Kuchkorova	
LEGIRLANGAN PO'LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO'VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich	
SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA'MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O'TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI	471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Yunusov Obidxon Abdivait o'g'li, Jo'rayev Doston Majid o'g'li	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	479
Babaxanova Dildora Rustamovna	
RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	485
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIVAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO'YILADIGAN TALABLAR.....	490
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT	494
Uzakov Ortik Shaymardanovich	
CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	499
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
AHOLINI IJTIMOYIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG'ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI	503
Xamroyev Anvar Ashurovich	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI.....	508
A.A.Abdvoxidov	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	518
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN'S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION	525
Farida Nishanova	
SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQARISH JARAYONIGA TA'SIRI	535
O'.M. Baytanov	

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES	540
Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva	
MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION.....	545
U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev	
НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	554
Зайналов Ж.Р. , Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.	
INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI	561
Nasriddinov Zaynoddin Xusniddin o'g'li, Sayidov Nozimjon Abdunosirovich	
SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI	565
Pirmatov Nurali Berdiyrovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	572
O'rinov Komiljon Kozimovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO'LLARI.....	576
Meliyev X.T.	
INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES	585
Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar	
INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	591
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
HUDUDLARDA MOLIAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI.....	596
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI	600
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI ("UZAUTO MOTORS" VA "O'ZBEKTELEKOM" AJ MISOLIDA).....	605
Razikov Ulug'bek Zaripovich	
QURILISHDA INNOVATION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI	611
B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov	
ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ	615
Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна	
SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI.....	621
Qosimova Nodira Saidovna	
QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	627
Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o'g'li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich	

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI.....	632
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI	640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI TAHLILI.....	648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI	655
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА.....	666
Уролова Севара Бехзод кизи	
MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL	672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY TAJRIBA.....	677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o'g'li	
BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O'RNI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'NALISHLARI	694
Sh.A.Sultonov	
MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI	700
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG'ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI	705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o'g'li, Abdullayev Djura Xudoyorovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ	712
Жаксымуратов Казбек Раджович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	717
Nurullayev Baxrom Botirovich	
XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O'SISHI, KAMBAG'ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR.....	724
Saparov Murod Irgashovich	
BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI.....	728
Umurzak Rajabov	
TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	734
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
OLIY TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O'RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK	741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	744
Axmedova Nilufar Shuxratovna	
КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	750
Киличева Феруза Бешимовна	
NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI	755
Tuyboyeva Shakhnoza	
ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT	758
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	
HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....	761
Karimova Shirin Zoxid qizi	
MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI	766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI	773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIVAVIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....	777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
GLOBALASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI	790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
O'ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODEL VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....	794
Salimova Husniya Rustamovna	
BIZNES-JARAYONLARNI MODELLASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIVAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG'LIQLIK.....	800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
XORIJIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o'g'li	
XALQARO MOLIVA INSTITUTLARI MOLIVAVIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI	811
Rasulova Dilfuza Valiyevna	

XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIYAVIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI

Rasulova Difuza Valiyevna

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi,
“Moliya va buxgalteriya hisobi”
kafedrasini mudiri, DSc., professor
ORCID ID: 0009-0008-1778-0054

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining xalqaro moliya institutlari bilan olib borayotgan hamkorlik aloqalari, ushbu institutlar tomonidan ajratilayotgan moliyaviy resurslar hamda ularning mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ko'rsatayotgan ta'siri tahlil qilingan. Xususan, 2022–2024-yillar davomida Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki hamda boshqa xalqaro moliyaviy institutlar tomonidan O'zbekistonga ajratilgan kreditlar, grantlar va investitsiyalarning tarmoqlar kesimidagi taqsimoti va ularning iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilishdagi ahamiyati o'rganilgan. Shuningdek, tashqi moliyaviy resurslarning transport va energetika infratuzilmasini rivojlantirish, qishloq va suv xo'jaligini modernizatsiya qilish, ijtimoiy sohalarni qo'llab-quvvatlash hamda raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirishdagi roli tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, investitsiya muhitini yaxshilash va barqaror iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim omil hisoblanishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: xalqaro moliya institutlari, moliyaviy resurslar, investitsiyalar, tashqi qarz, iqtisodiy rivojlanish, infratuzilma, energetika, raqamli transformatsiya, barqaror rivojlanish, O'zbekiston iqtisodiyoti.

Abstract. This article analyzes the cooperation between the Republic of Uzbekistan and international financial institutions, the volume of financial resources allocated by these institutions, and their impact on the country's economic development. In particular, the study examines loans, grants, and investments provided to Uzbekistan during 2022–2024 by leading international financial institutions such as the World Bank, the Asian Development Bank, the Islamic Development Bank, and the European Bank for Reconstruction and Development, as well as their sectoral distribution and significance for the modernization of the national economy. The article also considers the role of external financial resources in developing transport and energy infrastructure, modernizing agriculture and water management, supporting social sectors, and accelerating digital transformation processes. The findings show that cooperation with international financial institutions is an important factor in ensuring macroeconomic stability, improving the investment climate, and promoting sustainable economic growth in the country.

Keywords: international financial institutions, financial resources, investments, external debt, economic development, infrastructure, energy, digital transformation, sustainable development, economy of Uzbekistan.

Аннотация. В данной статье анализируются направления сотрудничества Республики Узбекистан с международными финансовыми институтами, объемы выделяемых ими финансовых ресурсов, а также их влияние на экономическое развитие страны. В частности, исследованы кредиты, гранты и инвестиции, предоставленные Узбекистану в 2022–2024 годах такими международными финансовыми институтами, как Всемирный банк, Азиатский банк развития, Исламский банк развития, Европейский банк реконструкции и развития и другими организациями, а также их распределение по отраслям экономики и значение для модернизации национальной экономики. Кроме того, рассмотрена роль внешних финансовых ресурсов в развитии транспортной и энергетической инфраструктуры, модернизации сельского и водного хозяйства, поддержке социальной сферы и ускорении процессов цифровой трансформации. Результаты исследования показывают, что сотрудничество с международными финансовыми институтами является важным фактором обеспечения макроэкономической стабильности, улучшения инвестиционного климата и стимулирования устойчивого экономического роста в стране.

Ключевые слова: международные финансовые институты, финансовые ресурсы, инвестиции, внешний долг, экономическое развитие, инфраструктура, энергетика, цифровая трансформация, устойчивое развитие, экономика Узбекистана.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi xalqaro moliya institutlari bilan o'zaro manfaatli hamkorlik aloqalarini izchil rivojlantirib bormoqda. Mamlakatimiz iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish, ijtimoiy infratuzilmani takomillashtirish hamda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda xalqaro moliya institutlarining moliyaviy va texnik ko'magini muhim vosita sifatida ko'rmoqda. Ayniqsa, 2022–2024-yillar davomida Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki va boshqa yetakchi moliyaviy tuzilmalar tomonidan O'zbekistonga ajratilgan imtiyozli kreditlar, grantlar va investitsiyalar mamlakatda qator yirik ijtimoiy-iqtisodiy loyihalarni amalga oshirishga zamin yaratdi. Ushbu mablag'lar asosan transport va energetika infratuzilmasini modernizatsiya qilish, qishloq xo'jaligi va suv xo'jaligini rivojlantirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarini isloh qilish kabi ustuvor yo'nalishlarga yo'naltirilgan. O'z navbatida, davlat moliyasiga tushadigan yukni kamaytirish, iqtisodiyotda xususiy sektorning ishtirokini kengaytirish, hamda zamonaviy boshqaruv va texnologiyalarni joriy qilish imkonini berdi.

Ajratilgan mablag'lar evaziga O'zbekistonda qator strategik loyihalar bosqichma-bosqich amalga oshirildi. Jumladan, Osiyo taraqqiyot banki ko'magida mamlakat elektr energiyasi uzatish va taqsimlash tizimi tubdan yangilandi, bu esa energetika tizimining ishonchliligi va samaradorligini oshirdi. Jahon banki bilan hamkorlikda esa suv ta'minoti va sanitariya xizmatlarini yaxshilash, ayniqsa, chekka hududlarda aholi turmush sharoitini yaxshilash bo'yicha bir nechta yirik loyihalar amalga oshirildi. Islom taraqqiyot banki tomonidan moliyalashtirilgan qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish dasturlari orqali yer va suv resurslaridan samarali foydalanish, ekinlar hosildorligini oshirish va eksportbop mahsulotlar yetishtirish imkoniyati yaratildi. Bundan tashqari, pandemiyadan keyingi tiklanish bosqichida xalqaro moliya institutlarining ko'magida sog'liqni saqlash, ta'lim, aholi bandligini ta'minlash va ijtimoiy himoya sohalarida ham bir qator muhim tashabbuslar ilgari surildi va amaliyotga tadbiq etildi. Ushbu loyihalar nafaqat iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatladi, balki aholining farovonlik darajasini oshirishda ham muhim omil bo'ldi.

Kelgusi yillarda O'zbekiston Respublikasi xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish orqali barqaror rivojlanish yo'lidan borishni maqsad qilgan. Ayniqsa, zamonaviy global chaqiriqlarga javoban, yashil iqtisodiyotga o'tish, iqlim o'zgarishiga moslashish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va atrof-muhitni muhofaza qilish kabi yangi strategik yo'nalishlar bo'yicha xalqaro moliyaviy resurslardan samarali foydalanish rejalashtirilmoqda. Bunda, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, loyihalarining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash, xalqaro moliya institutlari bilan ishonchli va tizimli muloqotni yo'lga qo'yish muhim ahamiyat kasb etadi. Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik nafaqat moliyaviy ko'mak sifatida, balki ilg'or tajriba va bilimlarni mamlakatimizga olib kirish imkoniyati sifatida ham katta ahamiyatga ega. Bu esa O'zbekistonning global iqtisodiy maydondagi nufuzini oshirish, xalqaro reytinglardagi o'rnini mustahkamlash, eng muhimi esa, milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro moliya institutlari tomonidan taqdim etilayotgan moliyaviy resurslar rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu institutlar uzoq muddatli kreditlar, grantlar, texnik yordam va investitsiya dasturlari orqali milliy iqtisodiyotlarni modernizatsiya qilish, infratuzilmani rivojlantirish hamda institutsional islohotlarni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Xalqaro moliya institutlarining iqtisodiy rivojlanishdagi roli bir qator xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan keng o'rganilgan.

J. Stiglitz o'z tadqiqotlarida xalqaro moliya institutlarining rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiyotidagi rolini tahlil qilib, ushbu institutlar tomonidan taqdim etiladigan moliyaviy resurslar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, investitsiya jarayonlarini rag'batlantirish hamda institutsional islohotlarni amalga oshirishda muhim omil ekanini ta'kidlaydi (Stiglitz, 2002). Shuningdek, J. Sachs va A. Warner tadqiqotlarida xalqaro moliyaviy resurslarning rivojlanayotgan davlatlar iqtisodiy o'sishiga ta'siri, kapital oqimlarining samaradorligi hamda iqtisodiy integratsiya jarayonlaridagi ahamiyati tahlil qilingan (Sachs & Warner, 1995).

Xalqaro moliya institutlari tomonidan moliyalashtiriladigan loyihalar samaradorligi masalalari Jahon banki va boshqa xalqaro tashkilotlarning ilmiy hisobotlarida ham keng yoritilgan. Xususan, Jahon banki tadqiqotlariga ko'ra, rivojlanayotgan mamlakatlarda infratuzilma, energetika, transport va qishloq xo'jaligi sohalarida amalga oshirilayotgan investitsiya loyihalari iqtisodiy o'sishni jadallashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynaydi (World Bank, 2021).

Osiyo taraqqiyot banki hisobotlarida ham xalqaro moliya institutlari tomonidan moliyalashtirilayotgan investitsiya loyihalari mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish, transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish va energetika tizimini rivojlantirishda muhim omil ekanini qayd etilgan (ADB, 2022). Ushbu tadqiqotlarda xalqaro moliyaviy resurslardan samarali foydalanish loyiha boshqaruvi, monitoring tizimi va institutsional muhit bilan chambarchas bog'liqligi ta'kidlangan.

O'zbekiston iqtisodiyotida xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik masalalari ham mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan o'rganilgan. Jumladan, Sh. Shodmonov va Q. Xoshimov o'z ilmiy tadqiqotlarida xalqaro moliya institutlari tomonidan taqdim etilayotgan moliyaviy resurslar milliy iqtisodiyotning modernizatsiyasi, investitsiya jarayonlarini faollashtirish va infratuzilma loyihalarini amalga oshirishda muhim o'rin tutishini ta'kidlaydilar (Shodmonov, 2019; Xoshimov, 2020).

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni yanada kengaytirishga xizmat qilmoqda. Xususan, Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki hamda Islom taraqqiyot banki tomonidan energetika, transport, qishloq xo'jaligi va ijtimoiy sohalarida ko'plab investitsiya loyihalari moliyalashtirilmoqda. Ushbu loyihalar mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi, infratuzilmaning modernizatsiyasi hamda xususiy sektorni rivojlantirishga xizmat qilmoqda (EBRD, 2023).

Biroq mavjud ilmiy tadqiqotlarda xalqaro moliya institutlari moliyaviy resurslarining O'zbekiston iqtisodiyotida amalga oshirilayotgan investitsiya loyihalaridagi samaradorligini kompleks baholash, ularning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlari bilan o'zaro bog'liqligini aniqlash hamda loyihalarning ijtimoiy-iqtisodiy natijalarini chuqur tahlil qilish masalalari yetarli darajada o'rganilmagan. Shu sababli ushbu tadqiqot xalqaro moliya institutlari moliyaviy resurslarining O'zbekiston iqtisodiy rivojlanishidagi loyihalardagi roli va samaradorligini kompleks tahlil qilishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada muallif tomonidan ilmiy abstraksiyalash, tizimli tahlil, taqqoslash, monografik kuzatuv, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda O'zbekiston o'zining rivojlanish strategiyasida xalqaro moliya institutlari bilan tizimli hamkorlikni ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida belgiladi. 2017-yildan boshlab olib borilgan ochiq va pragmatik tashqi siyosat, valyuta bozorining liberallashtirish, sud-huquq sohasidagi islohotlar hamda moliyaviy shaffoflikka intilish O'zbekistonni xalqaro moliyaviy hamjamiyat uchun ishonchli hamkor sifatida ko'rsatdi. 2022–2024-yillar davomida turli xalqaro moliya institutlari, hukumatlararo agentliklar va investorlar tomonidan mamlakatimizga jami 33,29 milliard AQSH dollari miqdorida moliyaviy resurslar jalb qilindi. Ushbu mablag'lar davlat investitsiya dasturlari, infratuzilma modernizatsiyasi, ijtimoiy sohalarini rivojlantirish va iqtisodiyotning muhim tarmoqlarini qo'llab-quvvatlashga yo'naltirildi. Bunday yondashuv mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sish sur'atlarini ta'minlab, uzoq muddatli rivojlanish asoslarini mustahkamlashga xizmat qilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Xalqaro moliya institutlari tomonidan O'zbekistonga ajratilgan moliyaviy mablag'lar, mlrd AQSH dollar

№	Institut nomi	2022	2023	2024	Jami	Ulushi (%)
1	Jahon Banki	2,2	2,4	3,0	7,6	22,5
2	Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB)	2,0	2,3	3,1	7,4	22,0
3	Xalqaro investorlar (yevroobligatsiya)	1,1	1,4	1,6	4,1	12,2
4	Xitoy moliya institutlari	1,0	1,3	1,5	3,8	11,3
5	Yaponiya moliya institutlari	0,7	0,9	1,3	2,9	8,6
6	Osiyo Infratuzilma Investitsiya Banki	0,4	0,5	0,7	1,6	4,8
7	Islom Taraqqiyot Banki (IDB)	0,2	0,3	0,44	0,944	2,8
8	Fransiya moliya institutlari	0,25	0,3	0,427	0,977	2,9
9	Koreya moliya institutlari	0,2	0,22	0,32	0,74	2,2
10	Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF)	0,15	0,2	0,319	0,669	2,0
11	Germaniya davlat banki (KfW)	0,1	0,14	0,175	0,415	1,2
12	Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki	0,09	0,11	0,141	0,341	1,0
13	Boshqa moliyaviy institutlar	0,5	0,6	0,8	1,9	5,7
	Jami	8,89	10,57	13,83	33,29	100%

Manba: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitobi.

Tahlillardan ko'rinib turibdiki, O'zbekistonga ajratilgan umumiy moliyalashtirish hajmining yarmiga yaqini Jahon Banki (7,6 mlrd dollar, 22,5%) va Osiyo Taraqqiyot Banki (OTB) (7,4 mlrd dollar, 22%) hissasiga to'g'ri

kelmoqda. Ushbu ikki institutning yirik moliyaviy ishtiroki O'zbekiston bilan olib borilayotgan strategik hamkorlik darajasining yuqoriligini anglatadi. Jahon Banki guruhi asosan ijtimoiy va iqtisodiy islohotlarni qo'llab-quvvatlashga, kambag'allikni qisqartirishga, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini isloh qilishga qaratilgan loyihalarni moliyalashtirgan. Masalan, 2023-yilda boshlangan "Ichimlik suvi va sanitariya xizmatlarini yaxshilash" loyihasi orqali millionlab aholi toza suv bilan ta'minlandi. OTB esa energetika, transport, qishloq xo'jaligi va bandlik sohalarini qamrab oluvchi keng qamrovli loyihalarni amalga oshirdi. Ayniqsa, "Yoshlar bandligini ta'minlash va kasb-hunar tayyorlov markazlarini rivojlantirish" dasturi doirasida minglab yangi ish o'rinlari yaratilgan bo'lib, bu mamlakatda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonning xalqaro kapital bozorlariga muvaffaqiyatli chiqishi mamlakat moliyaviy mustaqilligini kuchaytirish, budjet taqchilligini qoplash va infratuzilma loyihalariga xususiy investorlarni jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. 2022–2024-yillar davomida xalqaro investorlar orqali chiqarilgan yevroobligatsiyalar orqali mamlakatga 4,1 milliard AQSH dollari jalb qilindi. Bu umumiy moliyalashtirishning 12,2% qismini tashkil etadi. O'zbekiston tomonidan chiqarilgan yevroobligatsiyalar dunyo moliyaviy bozori ishtirokchilari tomonidan yuqori baholangan bo'lib, ular iqtisodiyotga bo'lgan ishonch, siyosiy barqarorlik hamda makroiqtisodiy boshqaruvning kuchayganidan dalolat beradi. Xususan, 2023-yilda chiqarilgan "Yashil obligatsiyalar" ekologik toza energiya manbalarini rivojlantirish, havo sifati va atrof-muhitni muhofaza qilish sohalariga yo'naltirildi. Bu esa O'zbekistonning global ekologik majburiyatlariga sodiqligini va barqaror rivojlanishga intilayotganini namoyon etadi.

O'zbekistonning xalqaro moliyalashtirishdagi strategik yo'nalishlaridan yana biri, ikki tomonlama moliyaviy hamkorlik bo'lib, bu yo'nalishda Xitoy (3,8 mlrd dollar), Yaponiya (2,9 mlrd), Fransiya (0,977 mlrd), Koreya (0,74 mlrd) va Germaniya (0,415 mlrd) kabi davlatlar yetakchi o'rinni egallaydi. Xitoy moliya institutlari, xususan Exim Bank va "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi orqali temir yo'l, elektr energiyasi, telekommunikatsiya va infratuzilma sohasidagi yirik loyihalarni moliyalashtirdi. Yaponiya xalqaro hamkorlik agentligi (JICA) esa "aqlli energetika tizimlari", ta'lim va sog'liqni saqlash infratuzilmasini modernizatsiya qilish bo'yicha loyihalarda muhim o'rin tutdi. Koreya bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan "Raqamli hukumat" loyihasi davlat xizmatlarining avtomatlashtirilishi va shaffofligini oshirishga xizmat qilmoqda. Fransiya va Germaniya banklari, xususan, AFD va KfW agentliklari esa ekologik loyihalar, energetika samaradorligini oshirish va ijtimoiy loyihalarni moliyalashtirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Hamkorliklar O'zbekistonning muhim iqtisodiy sheriklar bilan ishonchli va uzoq muddatli moliyaviy aloqalarni rivojlantirayotganidan dalolat beradi.

O'zbekiston Osiyo Infratuzilma Investitsiya Banki (AIIB), Islom Taraqqiyot Banki (IDB) va Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) bilan ham faol hamkorlik olib bormoqda. AIIB tomonidan ajratilgan 1,6 milliard dollar yo'llar, shaharlardagi transport infratuzilmasi, elektr energiya tarmoqlarini modernizatsiya qilish kabi infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgan. IDB orqali esa O'zbekistonda ijtimoiy sohalar – xususan sog'liqni saqlash, madaniyat va diniy merosni saqlash bo'yicha moliyaviy resurslar jalb qilinmoqda. Misol uchun, "Toshkent Islom Tamadduni markazi" loyihasi IDB ishtirokida amalga oshirilmoqda. IMF esa, o'zining an'anaviy yo'nalishlariga mos ravishda, makroiqtisodiy barqarorlik, fiskal siyosat, pul-kredit boshqaruvi va soliq tizimini isloh qilish sohalarida O'zbekistonni qo'llab-quvvatlamokda. 2022–2024-yillarda IMF tomonidan ajratilgan 0,669 milliard dollar mamlakatning valyuta barqarorligi va davlat budjeti intizomini ta'minlashda muhim rol o'ynadi.

2024-yil holatiga ko'ra, O'zbekiston tashqi qarzining eng katta qismi – 15,3 milliard AQSH dollari yoki 45 foizi davlat budjetini qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilgan. Bu yondashuv moliyaviy siyosatning eng muhim jihatlaridan biri bo'lib, iqtisodiy barqarorlik, islohotlar davomiyligi va ijtimoiy majburiyatlarni bajarish imkoniyatlarini yaratadi.

Xususan, pandemiyadan keyingi davrda davlat budjeti salmoqli bosim ostida bo'ldi: aholining real daromadlarini saqlab qolish, sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, energiya subsidiyalarini bosqichma-bosqich qisqartirish kabi yirik islohotlar bilan bir paytda makrobarqarorlikni ta'minlash zarurati yuzaga keldi. Ushbu tashqi mablag'lar asosan Jahon Banki, Osiyo Taraqqiyot Banki va Xalqaro Valyuta Jamg'armasi kabi institutlar orqali jalb etilgan bo'lib, ular faqatgina moliyaviy resurs emas, balki texnik ko'mak, islohotlar bo'yicha maslahatlar va tizimli monitoringni ham taqdim etadi. Budjetni moliyaviy qo'llab-quvvatlash orqali O'zbekiston davlat moliyasining ochiqqligi va samaradorligini oshirishga, o'rta va uzoq muddatli fiskal rejalashtirishni institutsionalashtirishga katta hissa qo'shmoqda (2-jadval).

2-jadval. 2024-yil holatiga O'zbekiston davlat tashqi qarzi taqsimoti

Yo'nalish	Mablag' (mlrd dollar)	Ulushi (%)
Budjetni qo'llab-quvvatlash	15,3	45%
Yoqilg'i-energetika sohasiga	5,74	17%
Transport va infratuzilma	2,8	8%
Qishloq va suv xo'jaligi	2,9	9%

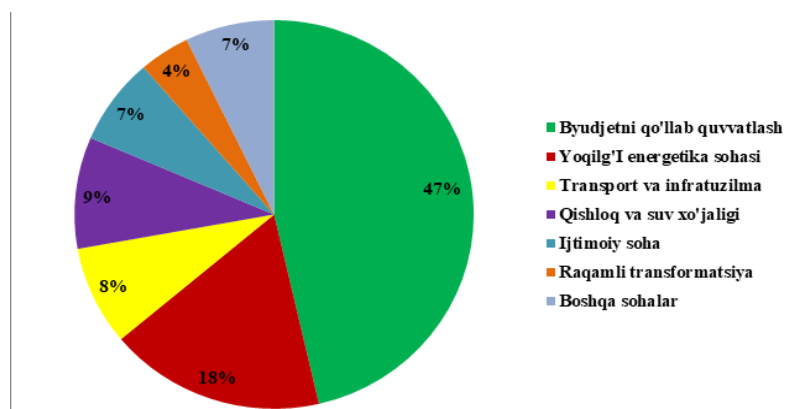
Ijtimoiy soha	2,5	7%
Raqamli transformatsiya	1,5	4%
Boshqa sohalar	2,5	7%
Jami	33,24	100%

Manba: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitobi.

O'zbekiston tashqi qarzining 5,74 milliard dollarini yoki 17 foizini tashkil etuvchi yoqilg'i-energetika sohasi – bu nafaqat iqtisodiy, balki milliy xavfsizlik va geosiyosiy mustaqillikni belgilovchi tarmoqdır. Ayni paytda mamlakatda elektr energiyasiga bo'lgan talab har yili 7-10% ga o'smoqda, biroq mavjud ishlab chiqarish quvvatlari 1960–1980-yillarda qurilgan va eskirib ketgan. Shu sababli tashqi moliyaviy manbalar hisobidan O'zbekiston energetika tizimini to'liq modernizatsiya qilishni boshladi. Jumladan, 2024-yilga kelib Zarafshon, Nurafshon va Qoraqalpog'istondagi yirik quyosh va shamol elektr stansiyalari xalqaro moliyaviy institutlar, xususan BAA va Xitoy moliya institutlari bilan hamkorlikda foydalanishga topshirildi. Bularning barchasi mamlakatning 2030-yilgacha elektr energiyasining 25 foizini qayta tiklanuvchi manbalardan olish maqsadiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, gaz transport tizimlarini raqamlashtirish, neftni qayta ishlash zavodlarini modernizatsiya qilish, elektr energiyasini yo'qotishsiz taqsimlash tizimlarini joriy etish kabi loyihalar ham moliyalashtirilmoqda. Strategik qadamlar uzoq muddatda energetik mustaqillikni ta'minlab, eksportbop energiya salohiyatini kengaytiradi.

O'zbekiston agrar davlat sifatida o'zining oziq-ovqat xavfsizligini, qishloq xo'jaligi eksportini va suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishni asosiy strategik vazifalar qatoriga kiritgan. Shu maqsadda tashqi qarzlarning 2,9 milliard dollar yoki 9 foizi aynan ushbu tarmoqlarga yo'naltirilgan. Qishloq xo'jaligida irrigatsiya tizimlari 60–70 yil oldin qurilgan bo'lib, katta suv yo'qotishlarga olib kelmoqda. Tashqi kreditlar hisobiga suv tejovchi texnologiyalar, raqamli monitoring tizimlari, dehqon xo'jaliklarini kreditlash platformalari va agro-logistika markazlari tashkil etilmoqda. Xususan, Xitoy va Osiyo Taraqqiyot Banki tomonidan moliyalashtirilayotgan "Smart irrigation" loyihasi suv tanqisligidan eng ko'p aziyat chekayotgan Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida joriy etildi. Bundan tashqari, Yevropa Ittifoqi bilan birgalikda ishlab chiqilayotgan "qishloq xo'jaligini iqlimga moslashtirish" dasturi chorvachilik, paxtachilik va bog'dorchilikda yangi texnologiyalarni joriy etmoqda. Loyihalar qishloq infratuzilmasini mustahkamlab, eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ulushini oshiradi.

2,8 milliard AQSH dollari yoki 8 foiz tashqi qarz transport va infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgani O'zbekistonning o'z geografik afzalliklarini strategik foydalanuvchi davlatga aylanayotganini ko'rsatadi. Mamlakat Markaziy Osiyoning yuragida joylashgan bo'lib, u G'arb va Sharq, Janub va Shimol o'rtasidagi tranzit yo'llarning kesishgan nuqtasidir. Shu sababli temir yo'l, avtomobil yo'llari, aeroportlar va logistika markazlarini modernizatsiya qilish orqali nafaqat ichki transport tarmog'ini yaxshilash, balki xalqaro yuk tashish zanjirlariga faol integratsiyalashish ko'zda tutilgan. Misol uchun, 2024-yilda Jahon Banki ko'magida "Toshkent – Andijon" tezkor temir yo'li qurilishi boshlandi, bu loyiha Farg'ona vodiysining ishlab chiqarish imkoniyatlarini eksport bozorlariga bog'lashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, "Trans-Afg'on temir yo'li" bo'yicha xalqaro muzokaralar va moliyaviy baholashlar boshlangan bo'lib, bu loyiha O'zbekistonni Hind okeaniga olib chiqish imkoniyatini yaratadi. Shunday qilib, infratuzilma investitsiyalari mamlakatni regional transport markaziga aylantirish orqali o'z iqtisodiy salohiyatini oshirmoqda (1-rasm).

1-rasm. O'zbekiston davlat tashqi qarzi taqsimoti, foizda

Manba: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitobi.

2,5 milliard dollar yoki 7 foiz tashqi qarz ijtimoiy sohalarga yo'naltirilgani O'zbekistonning ijtimoiy davlat sifatida shakllanish strategiyasiga mos keladi. Bu mablag'lar ta'lim, sog'liqni saqlash, uy-joy, madaniyat va nogironlar huquqlarini himoya qilish kabi yo'nalishlarni qamrab oladi. Masalan, Jahon Banki bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan "Ta'limni sifat jihatidan transformatsiya qilish" loyihasi doirasida 3000 dan ortiq maktab yangi uskunalar bilan ta'minlandi va o'qituvchilar uchun zamonaviy tayyorgarlik markazlari tashkil etildi. Shuningdek, Germaniya va Fransiya banklari moliyalashtirayotgan "Sog'liqni saqlash infratuzilmasini modernizatsiya qilish" dasturi doirasida 40 dan ortiq tibbiyot muassasasi zamonaviy jihozlar bilan jihozlandi. Ushbu moliyalashtirishlar ijtimoiy tenglikni ta'minlash, kambag'allik darajasini pasaytirish va uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga asos bo'luvchi inson kapitalini rivojlantirishda muhim rol o'ynamoqda.

O'zbekiston global raqamli iqtisodiyotda o'z o'rnini mustahkamlash uchun 1,5 milliard dollar yoki 4 foiz tashqi moliyaviy resursni raqamli transformatsiya yo'nalishlariga jalb qilgan. Ushbu mablag'lar davlat boshqaruvi tizimini elektronlashtirish, sun'iy intellektni joriy etish, raqamli moliyaviy xizmatlarni kengaytirish, hamda aholi uchun "raqamli inklyuziya" imkoniyatlarini yaratishga xizmat qilmoqda. Jumladan, Koreya Respublikasi ko'magida yaratilayotgan "Raqamli Hukumat Milliy Platformasi" orqali soliq, kadastr, sog'liqni saqlash va adliya tizimlarining o'zaro integratsiyasi ta'minlanmoqda. Bundan tashqari, ta'lim va sog'liqni saqlash sohalarida masofaviy xizmat ko'rsatish tizimlari joriy etilib, olis hududlarda yashovchi aholi qatlamlari uchun yangi imkoniyatlar yaratilmoqda. Raqamli loyihalarning samarali amalga oshirilishi iqtisodiyotda yashirin sektor ulushini qisqartirish, investitsiya muhitini yaxshilash va innovatsion rivojlanishni jadallashtirishga olib kelmoqda.

Qolgan 2,5 milliard dollar yoki 7 foiz tashqi moliyaviy mablag'lar boshqa sohalarga – ekologiya, favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik, madaniy merosni asrash, ayollar va yoshlar siyosati, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash kabi yo'nalishlarga yo'naltirilgan. Bu mablag'lar barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash va hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishda muhim omil hisoblanadi. Masalan, BMT Taraqqiyot Dasturi va Yevropa Ittifoqi tomonidan moliyalashtirilgan "Yashil hududlar" tashabbusi doirasida Qoraqalpog'iston va Buxoro viloyatlarida ekologik infrastrukturani yaxshilashga qaratilgan loyihalar amalga oshirilmoqda. Bundan tashqari, ayollar va yoshlar tadbirkorligini rag'batlantirish bo'yicha xalqaro donorlar ishtirokida mikrokreditlash dasturlari joriy etildi. Ushbu turdagi tashabbuslar aholi bandligini oshirish, mahalliy iqtisodiy faollikni rag'batlantirish va fuqarolik jamiyatini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Yuqoridagi tahlillar O'zbekistonning xalqaro moliya institutlari bilan o'rnatgan barqaror va keng qamrovli hamkorlik aloqalarining mamlakat iqtisodiyoti uchun qanchalik muhim ekanligini yaqqol namoyon etadi. Bu moliyaviy resurslar nafaqat budjetni qo'llab-quvvatlash, infratuzilmani rivojlantirish va ijtimoiy sohalarga xizmat qiluvchi mablag' sifatida ahamiyat kasb etadi, balki davlatning makroiqtisodiy barqarorligi va raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirishda hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Shu bilan birga, kelgusi yillarda moliyalashtirishning ustuvor yo'nalishlari sifatida "yashil iqtisodiyot" konsepsiyasi, energetika samaradorligini oshirish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, barqaror qishloq xo'jaligi va suv resurslarini oqilona boshqarish, shuningdek inson kapitalini rivojlantirish kabi kompleks va strategik yo'nalishlar belgilangan. Ayniqsa, Parij iqlim kelishuviga muvofiq, O'zbekistonning 2050-yilgacha uglerod neytralligiga erishish maqsadi mamlakatni ekologik barqaror rivojlanish va yashil moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanishga yo'naltiradi, bu esa nafaqat ichki iqtisodiyotni, balki xalqaro moliyaviy maydonchadagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Qolaversa, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda shaffoflikni oshirish, moliyaviy resurslardan samarali foydalanishni ta'minlash va korrupsiyaga qarshi kurash sohalarida kuchli mexanizmlar yaratish O'zbekistonning global moliyaviy tizimdagi ishonchligini yuksaltirmoqda. Bu holat mamlakatga yangi investitsiyalarni jalb qilish, innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash va iqtisodiy o'sishni tezlashtirish imkonini beradi. Xalqaro hamjamiyat bilan mustahkam aloqalar mamlakatning moliyaviy xavfsizligini oshirish, ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va zamonaviy texnologiyalarni kengaytirish uchun zaruriy shart-sharoitlarni yaratadi. Shu tariqa, O'zbekistonning xalqaro moliya bozorlaridagi pozitsiyasi mustahkamlanib, uning iqtisodiy transformatsiyasi uchun yangi istiqbollar ochilmoqda, bu esa mamlakatni barqaror va raqobatbardosh rivojlanish yo'lga olib chiqadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasining xalqaro moliya institutlari bilan hamkorligi mamlakat iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlashda muhim strategik omillardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, ochiq va pragmatik tashqi siyosat hamda moliyaviy shaffoflikni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar natijasida O'zbekiston xalqaro moliyaviy hamjamiyat uchun ishonchli va barqaror hamkor sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tahlillardan ma'lum bo'lishicha, 2022–2024-yillar davomida xalqaro moliya institutlari va xorijiy investorlar tomonidan mamlakat iqtisodiyotiga jalb qilingan 33,29 milliard AQSH dollari miqdoridagi moliyaviy resurslar

iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etgan. Jumladan, ushbu mablag'lar transport va energetika infratuzilmasini modernizatsiya qilish, qishloq va suv xo'jaligini rivojlantirish, ijtimoiy sohalarni takomillashtirish, raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish hamda davlat byudjeti barqarorligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki kabi yetakchi xalqaro moliyaviy institutlarning moliyaviy ishtiroki mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni samarali qo'llab-quvvatlamoda.

Shu bilan birga, tashqi moliyaviy resurslarning tarmoqlar kesimida maqsadli yo'naltirilishi energetika, transport, qishloq xo'jaligi va ijtimoiy infratuzilmani modernizatsiya qilishga zamin yaratmoqda. Bu esa mamlakatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash, investitsiya muhitini yaxshilash va aholi farovonligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning xalqaro moliya institutlari bilan hamkorligini yanada chuqurlashtirish, jalb qilinayotgan moliyaviy resurslardan samarali va shaffof foydalanish, shuningdek "yashil iqtisodiyot", raqamli texnologiyalar va barqaror rivojlanish tamoyillarini keng joriy etish kelgusi yillarda mamlakat iqtisodiy o'sishining muhim drayverlaridan biri bo'lib xizmat qiladi. Bu esa O'zbekistonning global iqtisodiy tizimdagi mavqeini mustahkamlab, milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. – Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. O'zbekiston Respublikasining davlat qarzi va xalqaro moliyalashtirish bo'yicha statistik ma'lumotlari. – Toshkent, 2024.
3. World Bank Group. Uzbekistan Country Partnership Framework 2022–2026. – Washington DC: World Bank, 2026.
4. Asian Development Bank (ADB). Uzbekistan: Country Partnership Strategy 2019–2024. – Manila: ADB, 2025.
5. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). EBRD Strategy for Uzbekistan 2018–2024. – London: EBRD, 2025.
6. Islamic Development Bank (IsDB). Member Country Partnership Strategy for Uzbekistan. – Jeddah: IsDB, 2024.
7. International Monetary Fund (IMF). Republic of Uzbekistan: Staff Report and Economic Outlook. – Washington DC: IMF, 2025.
8. Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB). Uzbekistan Infrastructure Development Projects Report. – Beijing: AIIB, 2025.
9. Todaro M., Smith S. Economic Development. – 12th ed. – Boston: Pearson Education, 2015.
10. Mishkin F. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. – New York: Pearson, 2018.
11. Stiglitz J., Rosengard J. Economics of the Public Sector. – New York: W.W. Norton & Company, 2015.
12. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bo'yicha statistik to'plam. – Toshkent, 2025.
13. United Nations Development Programme (UNDP). Sustainable Development Goals Report for Uzbekistan. – New York, 2025.
14. JICA. Japan International Cooperation Agency Projects in Uzbekistan. – Tokyo, 2024.
15. AFD Group. Development Cooperation Projects in Central Asia. – Paris, 2025.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100